

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΘ. ΚΟΤΣΙΑΝΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ
ΔΡ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΡΙΣΙΩΝ
Τ. ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΤΣΙΜΙΣΚΗ 31 - ΤΗΛ. 271.491 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ.....10 - 5 -.....1984.....

Πρός

Τήν "Συνεταιριστικήν Ένημέρωση"

Ν. Μουδανιά

Φίλοι Κύριοι,

Σᾶς εὐχαριστῶ πολύ πού εἶχατε τήν καλωσύνη νά μοῦ στείλε-
τε τήν "Συνεταιριστικήν Ένημέρωση". Καλύπτει πράγματι ἡ ἔκδοσή
της ἕνα μεγάλω κενό στό συνεταιριστικό τομέα τῆς Χαλκιδικῆς καί
εἶμαι βέβαιος πῶς θά συμβάλει σέ μέγιστο βαθμό στήν πρόοδο καί
στήν προαγωγή τοῦ τόπου ὄχι μόνο στό συνεταιριστικό χῶρο ἀλλά
καί σέ ὅλα τά πεδία τοῦ νομοῦ μας.-

Γιά τήν πληρότητα τῆς ὕλης καί τήν ἄρτια, ἀπό κάθε ἄποψη,
ἐμφάνισή της, συγχαρητήρια.-

- II -

Θά ἤθελα νά μέ ἐπιτρέψετε νά ἐπωφεληθῶ τῆς εὐκαιρίας γιά νά
ἐπαναλάβω μιά παλιά μου εἰσήγηση .-

Οἱ τρεῖς Ένώσεις Συνεταιρισμῶν τῆς Χαλκιδικῆς νά προκηρύξουν
ἕνα β ρ α β ε ῖ ο γιά τή συγγραφή τῆς 'Ιστορίας τῆς "Ὁμοσπον-
δίας τῶν Μαντεμοχωριῶν" .-

Ὅπως εἶναι γνωστόν, τά Μαντεμοχώρια (χωριά μεταλλεῶν) ἀπο-
τελοῦν ἀπό τό 1500 καί δῶθε αὐτοδιοικουμένη ὁμοσπονδιακή ὀργά -
νωση ἀπό 12 κωμοπόλεις (Λιαρλίγκοβα, Γαλάτιστα, Βάβδος, Ραβνά,
Στανός, Βαρβάρα, Νοβοσέλο δηλ. τό Νεοχώρι, Μαχαλᾶς, "Ισβορος,
Χωρούδα, Ρεβενίκια καί 'Ιερισσός καί ἀπό τά γύρω χωριά) ἀπηλλαγ-
μένη ἀπό κάθε διοικητική ἐπέμβαση τῆς τουρκικῆς ἐξουσίας. Γνωρί-
ζετε ὅτι τήν διοίκηση τῆς ὁμοσπονδίας εἶχαν οἱ 12 αὐτές κωμοπό-
λεις, οἱ ὁποῖες ἔστελναν κάθε χρόνο ἀπό ἕναν ἀντιπρόσωπο στήν
πρωτεύουσα, πού ἦταν ὁ Μαχαλᾶς τά σημερινά Στάγειρα, ὅτι οἱ

. / .

2. /

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ..... 198 .....

δώδεκα αυτοί αντιπρόσωποι εξέλεγαν 4 άρχοντες (βεκίληδες), οι όποιοι άσκοϋσαν για έναν χρόνο την ανώτατη διοικητική και δικαστική έξουσία και ότι την 'Υψηλή Πύλη εκπροσωποϋσαν ο Μαντέμ-Άγās, αξιωματικός με 20 στρατιώτες, άπλους έκτελεστές τών αποφάσεων τών βεκίληδων. Φορολογικά ή όμοσπονδία δέν υπαγότανε στο πασαλίκι τής Θεσσαλονίκης, αλλά άπ'εύθεias στο Σουλτανικό Ταμεϊο, τό Χαζινέι Χασέ (άπό αυτό δέ τά Μαντεμοχώρια όνομαζόντανε και Χάσια), στο όποιο έστελνε τό έφ'άπαξ καθωρισμένο έτήσιο δόσιμο άπό 220 οκάδες καθαρό άργυρο .

'Η όμοσπονδία αυτή τών Μαντεμοχωριών, πού είχε στα χέρια της την έκμετάλλευση τών μεταλλείων, άπόκτησε τότε υποδειγματική φήμη για την όργάνωσή της και τόν τρόπο τής λειτουργίας της (ό όμαδισμός στην έπιχειρηση) και είχε γίνει ή αίτλια νά περάσουν τά Μαντεμοχώρια μακρά περίοδο οικονομικής άκμής και νά άναπτύξουν μεγάλο πολιτισμό .

Δέν έχει όμως γραφεϊ ,δυστυχώς, καμμιά συστηματική μελέτη πάνω στο θέμα αυτό."Έχουμε μόνο γραπτές μαρτυρίες του Γάλλου περιηγητου PIERRE BELON πού έπισκέφθηκε τά Μαντεμοχώρια στα 1550, έχουμε τρις έντυπώσεις και κρισεις του Γάλλου γενικοϋ προξένου στη Θεσσαλονίκη E. COUSINERY πού έπισκέφθηκε τή Χαλκιδική στα 1793 (βλ.Σ. Κότσιανου, "Ένα ταξίδι στη Χαλκιδική στα 1793,σελ.ΙΙ), και τέλος τρις περιγραφές του URGUART D. (LA TURQUIE, SON ORGANIZATION, SON COMMERCE, PARIS 1836, σελ. 37 επ.) .-

- III -

'Ενώ για τόν συνεταιρισμό τών Θεσσαλικών 'Αμπελακίων, σαν πρόδρομο τής συνεταιριστικής ιδέας στην 'Ελλάδα, έχουν γραφεϊ ένα σωρό βιβλία στην 'Ελλάδα και στο έξωτερικό, για τά Μαντεμοχώρια -για την ιστορία τους και την τοπογραφία τους -δέν είδε

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΑΘ. ΚΟΤΣΙΑΝΟΣ

ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ ΠΑΡ' ΑΡΕΙΩ ΠΑΓΩ
ΔΡ ΔΙΚΑΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΡΙΣΙΩΝ
Τ. ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ
ΤΣΙΜΙΣΚΗ 31 - ΤΗΛ. 271.491 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

3. -

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ..... 198 .....

ὡς τὰ τώρα τὸ φῶς τῆς δημοσιότητας καμμιά διατριβή. Καί πρέπει νάχει κανείς ὑπόψη τοῦ πῶς ὁ συνεταιρισμός τῶν Μαντεμοχωριῶν εἶχε ἀκμάσει ἀπὸ τίς ἀρχές τοῦ 1500 ἐνῶ ὁ "τὰ Ἀμπελάκια, ὁ πρῶτος συνεταιρισμός τῆς Εὐρώπης" -ὅπως ἀποκλήθηκε- δέν ἐμφανίσθηκε καί δέν λειτούργησε παρά μόνον τέλος τοῦ 18ου καί στίς ἀρχές τοῦ 19ου αἰῶνα .-

Καί ἀκόμα· πῶς σήμερα ὑποστηρίζεται ὅτι στὰ Ἀμπελάκια δέν ὑπῆρξε πραγματικός συνεταιρισμός (κοοπερατίβα) ἀλλά μιά κοινονοπραξία ἐμπόρων καί βιοτεχνῶν (βλ. Γιάννη Κορδάτου, τὸ Ἀμπελάκια καὶ ὁ μύθος γιὰ τὸ συνεταιρισμό τους, Ἀθήνα, 1973, σελ. 170) .-

- IV -

Ἐλπίζω πῶς ἡ πρότασή μου γιὰ τὴν "Ἱστορία τῶν Μαντεμοχωριῶν" θά ὑλοποιηθεῖ καί μάλιστα τὸ ταχύτερο .-

Με ἐκτίμηση

